

**Gemeente
Scherpenzeel**

Monumentencommissie

Jaarverslag 2016 - 2017

De foto op de voorzijde van het pand Oosteinde 106 (woonhuis Klein Scherpenzeel) is gemaakt door Bram van de Biezen uit Nunspeet en is eerder geplaatst in de in 2004 uitgegeven Monumentengids Scherpenzeel. Het pand is een gemeentelijk monument. De commissie heeft in 2016 positief geadviseerd ten aanzien van een aanvraag omgevingsvergunning voor het vervangen van het voegwerk en het schilderen van de woning aan de buitenzijde. Ook is hiervoor in 2016 en in 2017 subsidie verleend op grond van de subsidieregeling van gemeentelijke monumenten.

VOORWOORD

Geachte lezer,

Opnieuw hebben wij het genoegen u verslag te mogen doen van onze activiteiten. Deze keer betreft het, om praktische redenen, een verslag over twee jaren, namelijk zowel 2016 als 2017.

In deze periode hebben wij ervaren dat het aantal adviesaanvragen aantrekt en het mede hierdoor zinvol is gebleken dat wij zogenaamde tussenvergaderingen hebben ingesteld waardoor de interval tussen aanvraag en advies is beperkt.

Ook hebben wij ervaren dat het inmiddels beter bekend is geworden dat onze vergaderingen openbaar zijn en toegankelijk voor belanghebbenden of geïnteresseerden. Regelmatig mogen wij bezoek op de "publieke tribune" verwelkomen. U bent welkom. Ook is er altijd de mogelijkheid om via de secretaris een afspraak met ons te maken voor een vooroverleg waarin wij met u het traject en de mogelijkheden van de te volgen procedure verkennen alvorens men eventuele plannen indient.

Verder ontkomen ook wij niet aan het feit dat leden komen en gaan. Zo hebben wij in deze periode afscheid genomen van mevrouw Eva ter Braak, zitting hebbend namens het Gelders Genootschap. Haar plaats is, per 1 november 2017, opgevuld door mevrouw Marlieke Damstra. Hiermee is de expertise van het Gelders Genootschap binnen onze commissie verzekerd. Verder heeft de heer Johan Lagerweij, na lange tijd een factor van betekenis geweest te zijn, ook gemeend zich terug te moeten trekken. In deze vacature is op voorstel van de Vereniging Oud Scherpenzeel benoemd, per 1 januari 2018, de heer A. van Engelenhoven. Wij hebben onder hartelijke dank voor hun inzet op gepaste wijze afscheid genomen van de scheidende commissieleden en de nieuwe verwelkomd.

In deze uitgave zult u ook de nodige informatie aantreffen over de door ons behandelde projecten. Variërend van groot tot klein. Altijd weer met betrokkenheid en respect beoordeeld, zowel voor de eigenaar als voor het object. Enkele van deze projecten willen we er even uitlichten in dit verslag. U vindt hierbij een bijdrage van mevrouw drs. M.A. Prins-Schimmel over Huize Scherpenzeel met park en landschap. Met een bijdrage over de aanpassing van een agrarisch bedrijfsgebouw op de hoeve Ebbenhorst willen wij de aandacht vestigen op het feit dat er door tijdig overleg tussen

eigenaar, gebruiker en onze commissie een goed resultaat bereikt kan worden als er om bedrijfstechnische redenen in een monumentaal gebouw ingegrepen moet worden. Ik wil u ook wijzen op de bijdrage van mevrouw M. Damstra omtrent de ontwikkelingen in de Monumentenzorg. Dat hierbij de Erfgoed Verordening ook ter sprake komt zal u niet verwonderen, aangezien dit niet het minst besproken onderwerp was in onze gemeenschap.

Tenslotte spreek ik, namens de commissie, de wens uit dat we ook in de lopende periode weer in de gelegenheid zullen zijn om, via onze adviezen aan het College van Burgemeester en Wethouders, de belangen van de burger en de monumenten van Scherpenzeel te kunnen dienen.

Namens de commissie,

J. Morren, voorzitter

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	4
INHOUDSOPGAVE	7
SAMENSTELLING MONUMENTENCOMMISSIE.....	8
VERANTWOORDELIJKE WETHOUDER	9
VERGADERINGEN IN 2016 EN 2017.....	9
INGEKOMEN EN UITGAANDE STUKKEN	9
BEHANDELDE ZAKEN	10
SPREEKRECHT	12
AANBIEDING JAARVERSLAG 2015 AAN WETHOUDER T.A. VAN DIJK.....	12
OVERLEGGEN MET WETHOUDER T.A. VAN DIJK	13
ARCHEOLOGIE	13
BEHEER EN ONDERHOUD VAN HET HUISPARK EN HET PARKLANDSCHAP VAN HUIZE SCHERPENZEEL.....	14
ONTWIKKELINGEN IN DE MONUMENTENZORG.....	20
COLOFON	24

SAMENSTELLING MONUMENTENCOMMISSIE

Voorzitter:

- De heer J. Morren

Leden:

- Mevrouw drs. M.A. Prins-Schimmel
- Mevrouw E.M. ter Braak M.A. namens het Gelders Genootschap (zij is met ingang van 1 november 2017 vervangen door mevrouw D.M. Damstra M.A.)
- De heer J. Lagerweij namens de vereniging Oud Scherpenzeel

Secretaris:

- De heer W.J. Tijmens, ambtenaar van de gemeente Scherpenzeel

De Scherpenzeelse Monumentencommissie, v.l.n.r.:
de heer Morren, de heer Lagerweij, de heer Tijmens, mevrouw Ter Braak en mevrouw Prins

VERANTWOORDELIJKE WETHOUDER

Wethouder T.A. van Dijk was in 2016 en 2017 de verantwoordelijke wethouder.

VERGADERINGEN IN 2016 EN 2017

19 januari 2016 (tussenvergadering)
18 maart 2016
14 juni 2016
13 september 2016
25 oktober 2016 (tussenvergadering)
12 december 2016

24 januari 2017 (tussenvergadering)
11 april 2017 (tussenvergadering)
13 juni 2017
12 september 2017
17 oktober 2017 (tussenvergadering)
19 december 2017

Een tussenvergadering wordt gehouden, indien er agendapunten zijn die niet kunnen worden uitgesteld tot de eerstvolgende reguliere vergadering.

INGEKOMEN EN UITGAANDE STUKKEN

Het betreft de volgende stukken.

- a. Correspondentie met betrekking tot de verharding van het onverharde gedeelte van de Boslaan (het verzoek aan het planoverleg van het Samenwerkingsverband Cultuurhistorie Gelderland, het verslag van het planoverleg en het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed);
- b. Uitnodiging voor de presentatie van het Masterplan park Huize Scherpenzeel;
- c. Jaarverslagen over 2015 en 2016 van de regioarcheoloog, de heer P.A.C. Schut;
- d. Publicatie in de Scherpenzeelse Krant over het ontwerp besluit van de bebouwde komgrens van de Boswet en een kaart van het ontwerp van de nieuwe komgrens;
- e. Memo van de commissie aan burgemeester en wethouders over de bescherming van het interieur van een monument;

- f. Memo van de commissie aan burgemeester en wethouders en de brief van burgemeester en wethouders over de schenking van de zonnewijzer aan de vereniging Oud Scherpenzeel;
- g. Brief over de werkwijze van de monumentencommissie;
- h. Het weer in werking zetten van de fontein in het park Huize Scherpenzeel;
- i. Mail van de regioarcheoloog op het opnemen van de vangnetbepaling in de nieuwe erfgoedverordening;
- j. Brief van de commissie aan burgemeester en wethouders over informatie en overleg met monumenteneigenaren.
- k. Uitnodiging van burgemeester en wethouders aan monumenteneigenaren, de monumentencommissie en de raads- en commissieleden over de te houden informatieavond over monumenten en met name over de erfgoedverordening.

BEHANDELDE ZAKEN

De volgende zaken zijn behandeld in de commissie.

- a. Aanvraag omgevingsvergunning:
 - 1. voor het vervangen van een bestaand raamkozijn in het pand Dorpsstraat 276;
 - 2. voor het verharden van het onverharde gedeelte van de Boslaan;
 - 3. voor de aanpassing van de monumentale schuur op het perceel Barneveldsestraat 4 (Ebbenhorst);
 - 4. voor het herstel van bestaande paden en aanleg van nieuwe wandelpaden in het park Huize Scherpenzeel;
 - 5. voor de uitvoering en dunning van bomen in het park Huize Scherpenzeel en het weghalen van bomen ten behoeve van de zichtassen;
 - 6. voor het vervangen van armaturen van de lichtmasten in het park van Huize Scherpenzeel;
 - 7. voor het plaatsen van zonnepanelen op het zuidelijke dak (de van de weg afgekeerde zijde) van de woning Dorpsstraat 192;
 - 8. voor het bouwen van een rundveestal op het perceel Brinkkanterweg 39;
 - 9. voor het vervangen van het voegwerk en het schilderen van de woning Oosteinde 106;
 - 10. voor de aanpassing van appartementen aan de Dorpsstraat 171 - 173;
 - 11. voor de renovatie en later voor onder meer een aanbouw aan de achterzijde van de woning Dorpsstraat 204;

12. voor het wijzigen van het aantal wooneenheden in het pand aan de Dorpsstraat 210 – 212;
 13. voor het plaatsen van reclameaanduidingen aan het pand Holevoetplein 296;
 14. voor het vervangen van dakbeschot en dakpannen van de woning Vlieterweg 108.
- b. Inhoud jaarverslag 2015 met inbegrip van een boekwerkje over de wederopbouw boerderijen in Scherpenzeel;
 - c. Opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart;
 - d. Presentatie over de nieuwe Erfgoedwet in relatie van de toekomstige Omgevingswet;
 - e. Werkzaamheden in het pand Dorpsstraat 260;
 - f. Verplaatsing van de molensteen op het terrein van de N.H. Kerk, Kerkplein 189-191;
 - g. Masterplan voor het park Huize Scherpenzeel;
 - h. Studie naar zorgontwikkeling op het perceel Stationsweg 387;
 - i. Verzoek tot plaatsing van antennes op de toren van de N.H. Kerk, Kerkplein 191;
 - j. Onderzoek naar de mogelijke locatie van funderingsresten van bebouwing en gracht van boerderij Renes;
 - k. Schenking zonnewijzer aan de vereniging Oud Scherpenzeel;
 - l. Voorlopig ontwerp voor de renovatie van de bestaande schuur op het perceel aan de Vlieterweg 11;
 - m. De nieuwe erfgoedverordening;
 - n. Muur met de steen van de eerste steenlegging van "de Heijhorst" naar de vereniging Oud Scherpenzeel;
 - o. Vooroverleg over de aanpassing van de Witte Holevoet, Holevoetplein 282;
 - p. Overleg met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed over het opnemen van gemeentelijke monumenten uit de wederopbouwperiode in de data base van de rijksdienst;
 - q. Informatie over het plan om bruggetjes in het park Huize Scherpenzeel te vervangen;
 - r. Plan voor het verplaatsen van het verzetsmonument aan de Molenweg;
 - s. Vooroverleg over het verzakken van de vloer van de N.H. Kerk aan het Kerkplein 189.

Foto bij behandelende zaken A.3. van de aangepaste monumentale schuur op het perceel Barneveldsestraat 4 (Ebbenhorst). De foto is gemaakt door de heer J. Morren

SPREEKRECHT

Mevrouw M. Daniëls heeft ingesproken over de voortgang van het project park Huize Scherpenzeel.

AANBIEDING JAARVERSLAG 2015 AAN WETHOUDER T.A. VAN DIJK

De voorzitter heeft in de commissievergadering van 14 juni 2016 het eerste exemplaar van het jaarverslag 2015 van de monumentencommissie aan wethouder Van Dijk aangeboden.

Wethouder Van Dijk heeft het jaarverslag met genoegen in ontvangst genomen. De leden van de monumentencommissie hebben ook een exemplaar van het jaarverslag ontvangen.

Het jaarverslag is -evenals vorig jaar- aan de orde gekomen in de vergadering van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad en de raadscommissie. Tevens is het verslag digitaal verzonden aan de heer L. van Grondelle, rayonarchitect Gelders Genootschap in de welstandcommissie, de heer P.A.C. Schut, regio archeoloog, de vereniging

Oud Scherpenzeel en de medewerkers van de afdeling Ruimte en Groen, team VROM. Ook is het jaarverslag op de website geplaatst.

Het jaarverslag is niet verzonden aan alle eigenaren van rijks- en gemeentelijke monumenten. Via de website kunnen zij het jaarverslag inzien.

OVERLEGGEN MET WETHOUDER T.A. VAN DIJK

Overleg met wethouder T.A. van Dijk (en de heer P.G.C.R. van Boxtel hoofd afdeling Ruimte en Groen) in de vergadering van 14 juni 2016.

De volgende zaken zijn aan de orde gekomen:

- a. Vlieterweg 108 (afwijzing verzoek om een extra woning);
- b. Dorpsstraat 276 (uitvoering vervanging bestaand raamkozijn).
- c. De steen van de eerste steenlegging van het door brand verwoeste activiteitencentrum "de Heijhorst";
- d. De memo van de commissie aan burgemeester en wethouders over de bescherming van het interieur van een monument;
- e. De nieuwe erfgoedverordening.

Overleg met wethouder T.A. van Dijk (en de heer L.G. Zeeman hoofd afdeling Ruimte en Groen a.i.) in de vergadering van 12 september 2017.

De volgende zaken zijn aan de orde gekomen:

- a. De commissie heeft over 2016 geen jaarverslag gemaakt. In 2018 zal er een verslag worden gemaakt over 2016 en 2017.
- b. De brief van de commissie aan burgemeester en wethouders d.d. 6 juli over informatie en overleg met monumenteneigenaren
- c. Vervanging van mevrouw E.A. ter Braak en de heer J. Lagerweij in de commissie;
- d. Aanpassing van het gemeentelijk monument aan het Holevoetplein 282 (de Witte Holevoet).

ARCHEOLOGIE

Wij willen in dit jaaroverzicht tevens aandacht besteden aan de werkzaamheden van de regioarcheoloog, de heer P.A.C. Schut in 2016 en 2017. Medio 2017 heeft mevrouw P. Kloosterman het overgenomen.

De regioarcheoloog werkt voor de gemeenten Barneveld, Wageningen en Scherpenzeel.

In 2016 en 2017 is advies gegeven over geplande activiteiten op de volgende adressen:

1. Pluimenweg 15
2. Dorpstraat 154
3. Barneveldsestraat 6
4. Dorpsstraat 205
5. De Kleine Haar 3
6. Bruinhorstschool, Bruinhorsterlaan 70-72
7. Glashorstschool, Glashorst 24
8. Kolfschoterdijk 6, 8 en 10
9. Huize Scherpenzeel, Burgemeester Royaardslaan 1
10. Plan Akkerwinde, Ringbaan, Boslaan
11. Kolfschoten 14-16
12. Project Luntersebeek
13. Holevoetplein 282
14. Riolorenovatie Glashorst/Dorpsstraat, Industrielaan en Holevoetlaan
15. Vlieterweg 17
16. Klein Gooswilligenweg 1
17. Burgemeester Roëll-laan 22 en 24
18. Industrielaan 19

De projectgroep archeologie van Barneveld, Scherpenzeel en Wageningen en de provincie Gelderland vergaderde in 2016 twee keer.

De regioarcheoloog heeft over 2016 en 2017 een jaarverslag gemaakt. Tevens heeft hij -als lid van de klankbordcommissie- advies gegeven over de Cultuurhistorische Waardenkaart.

BEHEER EN ONDERHOUD VAN HET HUISPARK EN HET PARKLANDSCHAP VAN HUIZE SCHERPENZEEL

Inleiding

Huis Scherpenzeel en het nabij gelegen koetshuis is omringd door een park dat wordt aangeduid als het 'huispark'. Het is rond het midden van de 19^e eeuw ontworpen in de toen in zwang zijnde Engelse landschapsstijl met de kenmerkende gesloten en open structurele indeling zoals (gesloten) boom- en beplantingsgroepen, (open) golvende gazons en weiden, kronkelige paden, slingerende vijverpartijen en waterlopen en zichtassen vanuit het historische huis.

In 1975 is dit ensemble van Huis en park, circa zeven hectare groot, via aankoop van de familie Royaards in eigendom van de gemeente Scherpenzeel gekomen en in 2006 is het complex door de gemeente in erfpacht overgedragen aan de Stichting Geldersch Landschap en Kasteelen. Als buitenplaats met de historische bebouwing en het rondom aangelegde park is het geheel -uniek en bijzonder- in het centrum van het dorp gesitueerd. Het huis, koetshuis en park vertegenwoordigen een hoge cultuur- en tuinhistorische waarde en zijn als rijksmonument beschermd, inclusief de laan die vanuit het park naar het zuiden, naar de Boslaan, loopt. Dit park strekt zich echter – al vanouds – verder uit. Het loopt ononderbroken als een groene 'lob' in zuidelijke richting door tot over de Lunterse Beek met een oppervlakte van bijna vijfendertig hectare. De percelen ten zuiden van de beek zijn agrarisch gebied met aan de west- en zuidgrens het boerderijcomplex 't Vliet, respectievelijk Bruinhorst. In deze groene lob wordt ook een landschappelijke infrastructuur aangetroffen, in aansluiting op het huispark, zowel wat de aanleg als de inrichting betreft.

Scherpenzeel periode 5 1854 tot 1898. Foto overgenomen met toestemming van de Stichting In Arcadië Amersfoort.

Het vormt één geheel met dat park en dateert eveneens uit het tweede en derde kwart van de 19e eeuw. Ter verduidelijking: ten opzichte van het huispark wordt dit zuidelijke gedeelte als 'parklandschap' omschreven, het is echter onbeschermd. Ook hier wordt bebouwing aangetroffen en wel de karakteristieke 19e-eeuwse jachtopzienerswoning met veranda die in dezelfde stijl als die van het Huis en het koetshuis is opgetrokken, genaamd De Koepel/het Jagershuis. Het huis staat op een landtong op de rechteroever van de Luntserse Beek en is als gemeentelijk monument geregistreerd. De in dit park gelegen boerderij Het Dorp aan de Vlieterweg (nu in gebruik als zorginstelling) is rijksmonument.

Het parklandschap maakt onderdeel uit van het Landgoed Scherpenzeel. Dit in totaal ruim 1000 hectare grote landgoed ligt verspreid in Scherpenzeel en omliggende gemeenten. De eigenaren van het Landgoed werken samen in de Stichting Landgoed Scherpenzeel.

Het parklandschap kent geen monumentale status. Omdat het één geheel vormt met het huispark, adviseert de monumentencommissie al geruime tijd om ook dit gedeelte als beschermd monument aan te wijzen; in eerste instantie als rijksmonument, maar minstens als gemeentelijk monument. De scheiding tussen de monumentale status van het huispark met bebouwing en het ontbreken van een monumentale bescherming van het parklandschapspark werkt niet altijd optimaal bij advisering van de monumentencommissie aan het college van B & W.

Toekomstvisie voor behoud van het historische ensemble

De Stichting Landgoed Scherpenzeel en de Stichting Geldersche landschap en Kasteelen hebben in 2012 aan de Stichting in Arcadië opdracht gegeven de cultuur- en tuinhistorische waarde van het landschappelijke ensemble te onderzoeken. De resultaten van dit onderzoek zijn in 2013 in een rapport vastgelegd, getiteld *Ensemble Huis Scherpenzeel*.¹

Geconstateerd wordt dat tot op heden de structurele 19^e-eeuwse landschappelijke aanleg en inrichting van beide parken goed herkenbaar bewaard zijn gebleven. En kwaliteitsverbetering door middel van herstel, onderhoud en vernieuwing is alleszins de moeite waard.

Om het aanzien van het 19^e-eeuwse landschappelijk aangelegde parken en hun functionele samenhang voor de toekomst veilig te stellen, worden in dit rapport richtlijnen aangereikt ten behoeve van een beheersplan met een

¹ Stichting in Arcadië. *Ensemble Huis Scherpenzeel, historisch onderzoek en waardestelling huispark en parklandschap*, rapport 2013.

gefaseerde aanpak voor onderhoud, herstel/vernieuwing, maar ook voor het faciliteren van goede toegankelijkheid en gebruik als wandelgebied voor recreatieve doeleinden.

Dit rapport heeft vervolgens geleid tot het laten opstellen van een masterplan met toekomstvisie. Stichting Landgoed Scherpenzeel en Stichting Geldersch Landschap en Kasteelen namen hiertoe het initiatief en in 2016 kwam het *Masterplan Park Scherpenzeel* gereed.²

Het plan bevat een lijst van projecten met als doel de fraaie 19e-eeuwse landschappelijke uitstraling van beide parken als één ensemble van hoge cultuur- en tuinhistorische waarde te laten herleven en voor de toekomst bestendig te maken.

(Zie ook: het ruimtelijke beleidskader van de gemeente zoals verwoord in de *Structuurvisie Scherpenzeel* van 2013 en de *Beheersvisie van het Geldersch Landschap en Kasteelen voor het huispark* uit 2014, die integraal in het masterplan is opgenomen.³)

Om belangstellenden en omwonenden vanaf de aanvang bij de planvorming te betrekken en van gedachten te wisselen, werden er tijdens de voorbereiding van dit masterplan twee inloopavonden georganiseerd. Hierbij was ook de monumentencommissie vertegenwoordigd. De monumentencommissie is immers direct betrokken bij plannen betreffende het huispark en monumentale bebouwing vanwege de bescherming als rijksmonument. Bij projecten in het parklandschap wordt de commissie alleen geïnformeerd omdat dit park aan het monumentale huispark grenst, maar geen bescherming geniet.

Werkzaamheden in 2016 en 2017

In de afgelopen twee jaren zijn diverse onderhouds- en renovatiewerkzaamheden in en om het park uitgevoerd met advies van de monumentencommissie; deels zijn ze gereedgekomen, maar deels ook nog onderhanden.

² Ank Bleeker en Anneke Nauta landschapsarchitecten BNT. *Park Scherpenzeel Masterplan* 2016.

³ Croonen Adviseurs. *Structuurvisie Scherpenzeel* 2013.

In grote lijnen opgesomd betrof het onder meer:

De Boslaan, deze laan was met puin verhard en in slechte staat. De verbeteringen bestonden uit het verharderen met hergebruikte klinkers (afkomstig van bestrating rondom de Hervormde Kerk) van het onverharde gedeelte. De karakteristieke bochten zijn gehandhaafd. Het wegdek werd 3.50 meter breed en kreeg als kantafsluiting een smalle opsluitband in de kleur van de klinkers en op drie plekken een dug-out, een passeerplaats, belegd met grasbetontegels (halfverharding). Deze laan is bestemd voor wandelaars en fietsers, maar is tevens autoluw bruikbaar.

De paden en lanen, de bestaande paden en lanen in het huispark en parklandschap worden gefaseerd hersteld op basis van de historische aanleg. Ze krijgen een breedte van 1.20 meter tot 1.60 meter en worden overal verhoogd met zandkleurig halfverhardingsmateriaal.

Park huis Scherpenzeel. Foto overgenomen met toestemming van de Stichting In Arcadië Amersfoort.

De zichtassen, de oorspronkelijke zichtlijnen of assen vanuit het hoofdhuis naar zowel het westen, zuiden als het oosten, maar ook die vanuit De Koepel naar het zuiden, worden hersteld en versterkt, zodat het historische 19^e-eeuwse spel van assen en doorkijken weer kan worden ervaren.

Kappen en uitdunnen, ten behoeve van het reconstrueren van de zuidelijke zichtlijnen zijn vier monumentale eiken gekapt zodat het zicht vanuit het hoofdhuis, langs boerderij het Dorp (nu zorginstelling Parousie), weer mogelijk is. Tevens is daarvoor opschot, zoals struiken en hagen, die niet tot de historische structurele aanleg behoren,

ingekort en/of gerooid. Aan de westzijde van het huispark langs de burgemeester Royaardslaan zijn enige bomen weggehaald omdat de zichtas naar het westen, vanouds in de richting van de molen, er ernstig door werd belemmerd. Door te kappen en te dunnen werd ook deze zichtlijn weer in ere hersteld.

Het onderhoud, sommige onderdelen van de projectlijst zijn al onder handen genomen (waarvan verscheidene nog niet gereed) maar andere nog niet. Onder meer kan worden genoemd het vernieuwen van een deel van de beschoeiing van de vijver, het onderhoud aan beplanting en gazons en het vernieuwen van de armaturen van de lantaarnpalen in het huispark. De fontein in de vijver, geschenk van de vereniging Oud Scherpenzeel, is weer functioneel gemaakt.

Smeedijzeren toegangspoorten met waaiers en hek aan de Vlieterweg, de hekwerken zijn gestraald en gespoten.

De zonnewijzer, in de gracht rond het huis werd de historische zonnewijzer teruggevonden. Het perk ten oosten van het huis waarin hij stond opgesteld, is echter verdwenen. Vanwege het feit dat men vandalisme vreest, heeft de gemeente de zonnewijzer aan de vereniging Oud Scherpenzeel geschonken.

Bruggen, de monumentencommissie is betrokken bij de keuze van een ontwerp voor bruggen in beide parken. In het Masterplan wordt als project het terugplaatsen van een brug voor het Huis aanbevolen. Uitwerking van het ontwerp en de uitvoering zijn gepland in 2019. Tegen die tijd zal de monumentencommissie opnieuw adviseren bij het vergunningentraject.

De cultuurhistorische waardenkaart Scherpenzeel, verschenen in 2016, geeft aan dat het Park Huis Scherpenzeel als een geheel van hoge waarde is als cultuurhistorisch erfgoed voor het dorp, ook vanwege de natuur.⁴ Er wordt gewezen op de fraaie lanen die tezamen een karakteristiek netwerk vormen; bepalend voor de monumentale uitstraling en identiteit. Bij toekomstige ontwikkelingen dient de historische infrastructuur en de beplanting dan ook met aandacht en zorg voor de toekomst in stand te worden gehouden.

De planmatige aanpak van de onderhouds- en herstelwerkzaamheden is in 2016 begonnen, in 2017 voortgezet en tot op heden nog niet afgesloten.

Meta A. Prins-Schimmel
februari 2018

ONTWIKKELINGEN IN DE MONUMENTENZORG

ERFGOED TELT

⁴ Een cultuurhistorische waardenkaart van de gemeenten Nijkerk en Scherpenzeel. RAAP-rapport 2016

De afgelopen jaren heeft het erfgoedveld niet stilgezeten! Er is veel aandacht besteed aan wet- en regelgeving binnen de monumentenzorg. Landelijke, provinciale en lokale overheden zijn druk bezig met de voorbereidingen voor de Omgevingswet. De zorg voor ons culturele erfgoed zal geborgd blijven via de in 2016 ingevoerde Erfgoedwet. Voor u als monumenteigenaren betekent de invoering van de Omgevingswet onder andere dat er nog maar 1 (digitaal) loket zal zijn waar u een vergunning moet aanvragen. Het ondernemen van ruimtelijke initiatieven zal hierdoor in de toekomst eenvoudiger worden omdat minder partijen de plannen hoeven te bekijken.

Natuurlijk is het belangrijk om in tijden van verandering de juridische 'harde' kant van de monumentenzorg goed te regelen. Daar hoort echter ook bij dat kritisch naar de 'zachte' kant van de erfgoedzorg moet worden gekeken. De veranderingen en nieuwe wet- en regelgeving zorgen ervoor dat het erfgoedbeleid opnieuw moet worden doorgelicht. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft hiervoor het project Erfgoed Telt opgezet. Zij werken samen met partners uit het erfgoedveld, andere overheden en monumenteneigenaren. Door middel van een aantal zogenaamde ronde tafelgesprekken probeert de projectgroep een goed beeld te krijgen van de opgaven, knelpunten en kansen die er liggen voor de komende tijd. Deze gesprekken hebben inmiddels plaatsgevonden. Het verslag van deze gesprekken is te lezen op <https://cultureelerfgoed.nl/Erfgoed-Telt-bijeenkomsten-verslagen>.

Een van de vragen die aan de orde is gekomen, is: voldoet het beleid nog wel aan de manier waarop we tegenwoordig met monumenten omgaan? De afgelopen jaren zijn er bovendien een aantal nieuwe vraagstukken naar voren gekomen, want hoe gaan we om met leegstand van bijvoorbeeld industriecomplexen, boerderijen en kerken? En hoe gaan we binnen de erfgoedsector om met de groeiende vraag naar duurzaamheidsmaatregelen?

Duurzame monumenten

Het veranderende klimaat gaat ons allemaal aan. Ook monumenteneigenaren verdiepen zich in de mogelijkheden om het eigen huis te verduurzamen. Het verduurzamen van monumenten zorgt voor een spanningsveld tussen het behoud van de historische waarden enerzijds en de duurzaamheidsingrepen anderzijds. Uit onderzoek blijkt steeds vaker dat het een het ander niet in de weg hoeft te staan. Deskundig advies is in dit geval erg belangrijk. De provincie Gelderland heeft het thema een belangrijke plek gegeven in het beleidsprogramma *Beleef het mee! Beleidprogramma Cultuur en Erfgoed 2017-2020*. Zij hebben bovendien de *Toolkit Duurzaam Erfgoed* mede ontwikkeld. Dit is een handige website waarin staat uitgelegd wat voor duurzaamheidsmaatregelen voor monumenten kunnen worden ingezet. Wij als monumentencommissie komen veel vormen van duurzaamheid bij monumenten tegen. Mocht u hier meer informatie over willen dan bent u welkom bij ons in de commissie.

Burgeravond monumenteneigenaren Scherpenzeel

Op 19 september 2017 vond de burgeravond plaats waarop we met elkaar spraken over de bescherming van het interieur. Eigenaren gaven aan dat er vraag is naar locatiebezoeken waarbij een deskundige in een vroeg stadium langs komt om de mogelijkheden voor het restaureren, doorvoeren van veranderingen of duurzaamheidsmaatregelen in huis ter plekke te bespreken; een gesprek waarin de behoeften van de eigenaar in kaart worden gebracht, voordat een vooroverleg heeft plaatsgevonden. De wethouder heeft aangegeven dat het mogelijk is om dit soort gesprekken te organiseren. In 2018 zal dit verder worden vormgegeven. Heeft u dus een vraag of wilt u eens samen met een deskundige door uw huis lopen, neem dan vooral contact op met de secretaris van de monumentencommissie, dan verwijst hij u door naar een deskundige. Verder willen wij u er op attent maken dat er subsidiemogelijkheden zijn voor het onderhoud en restauratie van uw monument. De secretaris kan meer informatie verschaffen over de werkzaamheden waarvoor subsidie kan worden aangevraagd.

Mevrouw D.M. Damstra

COLOFON

Auteurs: de voorzitter, secretaris en leden van de Monumentencommissie
Nazicht: ambtelijk secretaris
Druk: gemeente Scherpenzeel
Foto's: de foto's op pagina 15 en 18 zijn overgenomen met toestemming van de
Stichting In Arcadië, Amersfoort
Inlichtingen: via het contactformulier op de gemeentelijke website